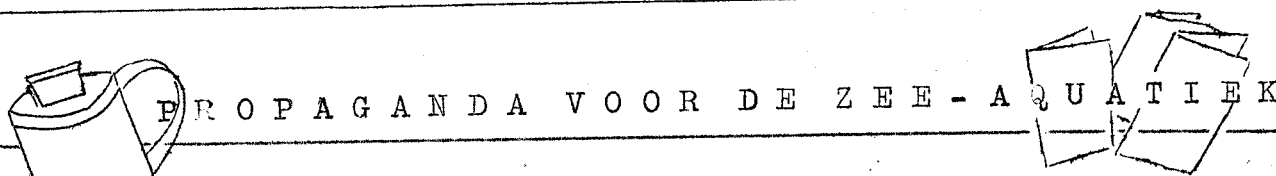

de Rey

MEI 1953 3e Jrg. No 5

Redactie-~~Administratie~~: Bob Entrop Zeezwaluwstraat 201/203 Scheveningen
 Telefoon 554210
 Penningmeester : M.Bot Sportlaan 75 Vlaardingen Giro 349352

 PROPAGANDA VOOR DE ZEE - AQUATIEK

Het is een onmiskenbaar feit, dat de liefde voor het zee-aquarium steeds groeiende is. Al gaat het niet overmatig hard, het is toch zo dat zich gestadig nieuwe leden voor Biologia Maritima aanmelden. Dat is natuurlijk erg verblijdend, maar toch meen ik, dat wij-en dat zijn het bestuur en de leden-meer zouden kunnen doen om de zee-aquatiek in het algemeen en Biologia Maritima in het bijzonder een hogere vlucht te doen nemen. Hiervoor moet aan de weg getimmerd worden en wel op alle mogelijke manieren, die ons maar ten dienste kunnen staan.

Wanneer ik mij tot de praktijk-en min of meer mijn persoonlijke ervaring -bepaal kan ik het volgende constateren. In de eerste plaats is het zo, dat het lezend, luisterend en kijkend publiek een bedroefd schijntje af weet van de dieren-en wierenwereld van de zee. Ja er heersen nog volkomen verkeerde opvattingen over de meest elementaire dingen. Anemonen zijn onderwaterbloemen, inktvissen zijn vissen en zo zouden we nog een aantal sprookjes kunnen vertellen. Hierbij mogen we echter volstrekt niet schamper gaan lachen over zoveel "domheid" bij het publiek. Immers de populaire voorlichtingen in juiste vorm hebben tot nu toe nog steeds te veel ontbroken, en wat er in geschriften vaak geboden werd stamde uit de pen van volkomen ter zake onkundigen. Kortom men heeft er eigenlijk nog veel te weinig van gehoord en gelezen.

Toch is het zo dat het merendeel van de toehoorders bij lezingen b.v. zeer "ontvangrijp" is, of anders gezegd, men wil dolgraag iets meer weten over al die zegeheimen, men is één en al oor, wanneer iets verteld wordt over de interessante levensgeschiedenissen van verschillende zeedieren. En wanneer we daarbij ook nog iets kunnen laten zien-ik denk hierbij aan een tentoonstelling of een lezing met aanschouwelijk materiaal, dan klaagt niemand over slaap of verveling, maar hangt men aan de spreker van af zijn "Geachte Dames en Heren" tot aan zijn "Ik dank U voor Uw aandachtig gehoor".

De lezers zouden dus kunnen opmerken, dat de zaken dus geheel naar wens gaan. Ja en neen. Ik meen dat de weg die we momenteel bewandelen lang niet zo mal is. Lezingen houden met lichtbeelden en/of film(s), het schrijven van artikelen op zee-biologisch of zee-aquatiekgebied, de praktijk leerde dat dergelijke uitingen altijd weer resultaten in de vorm van nieuwe leden of geïnteresseerden opbrachten. Het zou alleen veel vaker, veel intensiever en op grotere schaal-door meer sprekers-gedaan moeten worden. Ik weet het: dergelijk werk is niet ieders werk, maar toch zouden alle B.M.-ers een steentje kunnen bijdragen tot dit werk dat door een zeer klein corps verricht moet worden.

Vervolg pagina 30

Misschien hebben de lezers ook wel eens gehoord van de natuur historische stelling, dat het dierenleven op aarde uitgesloten zou zijn, indien er geen planten groeiden.

Omgekeerd zouden planten wel in staat zijn om zich langen tijd in stand te houden zonder de aanwezigheid van dieren.

Het plantenrijk bepaalt dus eigenlijk het zijn of niet zijn van alle dierlijk leven.

Dit is ook het geval in de zee. Ook daar is het plantenleven van primair belang. Duizende vissers danken hun bestaan aan het plantenleven in de zee. Menig buitenstaander kan zich zo moeilijk een idee vormen van het plantenleven in de zee. Toch hebben velen er wel eens kennis mee gemaakt toen zij de voet trachtten te zetten op de glibberige basaltblokken van de golfbrekers. Zij betraden toen het groenige tapijt van darm- en slawier. De meeste lezers van de Kor kennen deze twee wiersoorten, die wij ook vaak in onze bakken hebben, natuurlijk wel.

Wie met ons naar Tholen trok, kreeg een prachtig beeld van een dijkglooiing begroeid met een dikke gordel van bruinwier als blaaswier en gezaagde zeeik.

De genoemde soorten zijn alle hoger ontwikkelde wiersoorten, welke wel is waar in grote hoeveelheden langs de dijken en havenhoofden groeien, maar toch veel te gering in aantal zijn, om al het dierenleven, dat de zee bevolkt te voeden. In verhouding tot de totale oppervlakte van de zee vormen deze wervelden slechts een minimum. Zij kunnen zich slechts ontwikkelen op stevige ondergrond en zijn dus altijd op rots- of imitatie rotskust aanwezig.

En toch kunnen we van een rijk plantaardig leven in zee spreken. Dit wordt gevormd door een onnoemelijk groot leger van kleine eencellige wiertjes, plantjes, die stuk voor stuk voor ons oog niet of nauwelijks waarneembaar zijn, maar door hun geweldig aantal de zee zelfs een kleurtje kunnen geven. En het zijn nu juist deze microscopisch kleine wiertjes, die het oer-voedsel voor de dierenwereld in de zee uitmaken.

Toch vormen zij eigenlijk niet-zoals in de titel wordt gezegd- de bron van het dierlijk leven, want als we het goed willen stellen, is het de zon welke de oerbron uitmaakt.

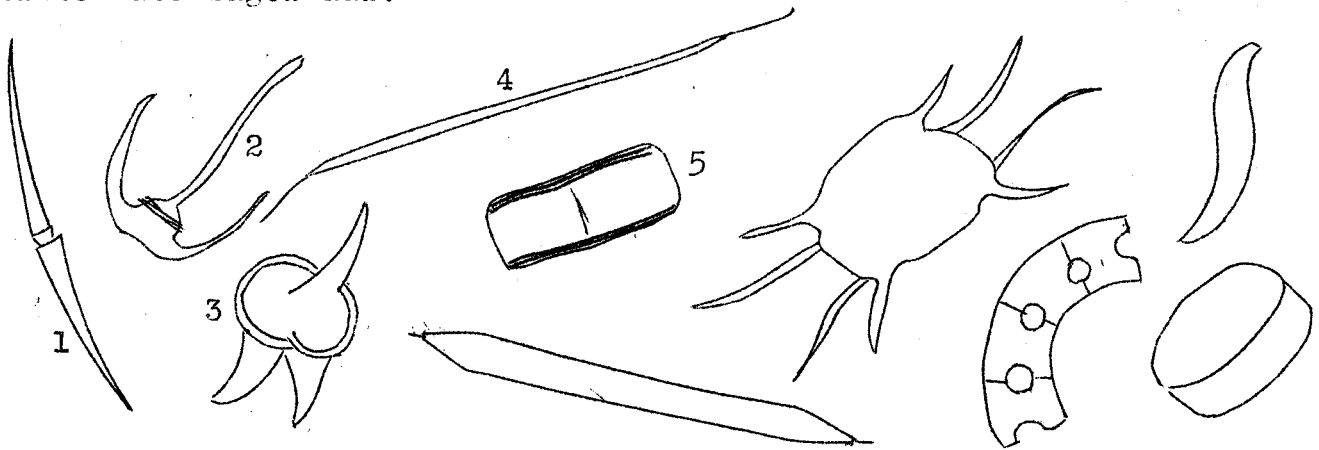
Hoewel uiterst moeilijk tot in de finesses te beschrijven, is het zo dat in de zee een kringloop-levenscyclus- te ontdekken valt. Een kringloop, waaruit blijkt, dat het ene dier afhankelijk is van het andere, de een de ander tot voedsel dient en al de dieren te samen weer de stof leveren, waaruit de eencellige wiertjes hun levensstoffen halen.

Het is een kringloop, waaruit geen schakel zonder meer te verwijderen zou zijn; een schakelketen, waarin elk dier een speciale functie te vervullen heeft en dus... zijn nut heeft.

Laten wij nu eens gaan kijken hoe die kleine wiertjes er uit zien. Daartoe knijpen we één oog dicht- wie het goed doet houdt allebei de ogen open- en met het andere oog turen we door het ingewikkelde lenzenstelsel van de microscoop in een druppel zeewater en dan... ja dan gaat er plotseling een wereld van schoonheid en onvermoede vormenrijkdom voor ons open. Lichaampjes in verschillende vormen, lijkend op doosjes, fijne naalden en kralensnoeren drijven in het microzeetje rond (zie figuur 1)

Al deze elementen van de "zeeakker" vormen met elkaar het zgn. plantaardige plankton- met de mooie naam Phytoplankton genoemd. Dit in tegenstelling met het eveneens in grote hoeveelheden voorkomend dierlijk plankton dat zooplankton heet.

Nu we toch het woord plankton genoemd hebben, is het wel goed om één van de vele definities, die er over plankton bestaan, even aan te halen. Plankton, zo zegt men, is al het kleine drijvende, passief bewogen leven van de zee. Dank zij het drijvende karakter treffen we het dus in de bovenste waterlagen aan.

Enige vormen van eencellige wiertjes.

Het woord passief werd met opzet onderstreept en wel om de volgende reden. Eigenlijk is passief bewogen niet helemaal juist, want het plantaardige plankton wordt verdeeld in Diatomeeen en Flagellaten. De nummers 1-2-3 en 4 zijn Flagellaten, de overigen Diatomeeen.

Diatomeeen bezitten een pantser-een huisje zouden we kunnen zeggen-dat opgebouwd is uit kiezel. Binnenin dit huisje ligt het protoplasma-de levende stof-besloten.

Flagellaten zijn eveneens eencelligen, maar zij bezitten zweepachtige uitsteeksels of aanhangsels-flagellen genaamd-, welke ook uit protoplasma bestaan. Zij geven aan het wezentje de beweeglijkheid van een dier. Vandaar dat wij bij Flagellaten dus eigenlijk niet van "passief bewogen" kunnen spreken. Eendeels staan zij dus op de grens van het dierenrijk, aan de andere kant bezitten zij toch ook weer planteneigenschappen.

De belangrijkste planteneigenschap is wel, dat zij onder invloed van het licht PHOTOSYNTHESE kunnen uitvoeren. Een groot woord dat PHOTOSYNTHESE, maar we zullen het de lezers duidelijk maken.

Dieren leven van dierlijk- of plantaardig voedsel. Een koe eet gras, een leeuw verslindt een antilope. Waaruit de maaltijd echter bestaat, blijft het zelfde. In beide gevallen voeden zij zich met organische stoffen; stoffen van levende wezens. Deze stof is chemisch nog al ingewikkeld samengesteld en wordt door het dier ook chemisch "verwerkt".

Het voedsel van de planten is daarentegen anorganisch van samenstelling. Immers planten voeden zich met verbindingen van nitraten, fosphaten, kool-dioxyde en water.

Deze eenvoudige stoffen worden bij aanwezigheid van voldoende licht door het bladgroen of een andere kleurstof met de zelfde eigenschappen, omgezet in voedingsstoffen als suiker, zetmeel en vetten. Dit proces noemen we de Photosynthese. Maar wat nog veel interessanter is: de plant is ook in staat om uit deze simpele anorganische stoffen levende stof-het protoplasma-te bouwen.

Dieren consumeren dus het ene leven om het andere leven-zich zelf- in stand te houden. Planten bezitten het vermogen om zelf leven te scheppen.

V A R i a M A R I T I M a

Fossiele schelpen rapen in Den Briel.

Voort kort brachten wij weer eens een bezoek aan de kalkovens in het oude historische den Briel. Iedere rechtgeaarde schelpenverzamelaar kent deze verzamelplaats bij uitnemendheid en ook de directie van deze N.V. Stoomschelpenzuigerij en schelpkalkbranderij weet dat deze "goudmijn" bij de schelpenverzamelaars in trek is. Wanneer ze een nieuw gezicht het hek binnen zien komen, gewapend met rugzak of zijtas, is het wachtwoord wat ~~hem~~toegeroepen wordt "Loop maar achterom" En inderdaad achter het kantoor liggen de grote schelpenhopen, die ergens in de Westerschelde door grote schelpenzuigers opgezogen werden en hier tot schelpengrit vermalen worden. Wie hier zijn verzameling fossiele schelpen wil verrijken, maakt een goede kans, maar hij moet zoeken, en opletten dat hij in de goede schelphoop gaat zoeken. Er liggen n.l. ook grote bergen recente schelpen, die niet vermalen maar tot kalk gebrand worden.

Wij waren er op een stralende dag gewapend met de attributen, die hier goed van pas komen. In de eerste plaats is dit een zeef van grofmazig ijzergaas (maaswijdte ongeveer 4-5 mm.) Verder een flink stuk zwart papier, een flinke stapel oude kranten en talloze doosjes om het kleine grut in te verzamelen. Met de zeef wordt boven het zwarte papier geschud en het fijne goedje dat er door valt later secuur uitgezocht. Onze buit-van 9 - 3 uur onafgebroken speuren- is nog niet in zijn geheel gedetermineerd, maar omvat toch zeker meer dan 30-35 soorten. Sommige schelpen, die we hier tussen de fossielen aantreffen zijn nog recent voor de Nederlandse fauna (Glycimerus glycimerus o, a.) maar ook zijn er vele bij die reeds lang uitgestorven zijn.

We hadden nog een buitenkansje, toen we van de arbeiders enkele mooie vondsten cadeau kregen. Zij weten n.l. ook van wanten en mooie gave exemplaren worden in de la van de werkbank opgeborgen.

Enkele aardige vondsten, die we toch zo terloops even willen melden, waren een drietal Europese kauris, enkele haaiantanden, mooie linksgewonden Noordhorens, Pelikaansvoeten enz.

Ja zo'n dagje naar Den Briel is zeker de moeite waard. En mocht U niets kunnen vinden (!!!!!?????) wel dan biedt Den Briel ook nog zeer veel historisch schoons. Voor werkgroepen is een excursie naar Den Briel zeker aan te raden. Ook Zondags kunt U er terecht. De sleutel-men is zeer behulpzaam- kunt U krijgen bij de Heer Bouman. N.Z. Maarland 65 Den Briel.

Het Kor-seizoen is weer aangebroken.

Zomeravond-laag water-korttrekkers in het water. En die Korttrekkers waren niet altijd B.M.-ers, want ook de Scheveningers weten-en misschien nog wel beter dan wij, dat er dan kans is op een mooi zootje tong. Nu is het ons meestal daar niet om te doen. Maar toch blijven we met onze vangbussen altijd graag even staan in afwachting van het moment dat de kor aan de kant komt. Immers juist het kleine goed als botjes, tongetjes, grondeltjes etc. dat anders toch weer in ~~zijn~~ element terug gaat, verhuisd nu naar het aquarium. Opmerkelijk in de vangsten waren de grote hoeveelheid kleine tongen en jonge garnalen. Ook miniatuur breedpootkrabben waren goed vertegenwoordigd. Helaas markeren nog steeds de Brakwatergrondelders op het appel. Wat zou daarvan de oorzaak zijn?

Vorig jaar om deze tijd troffen we toch altijd grondeltjes in de strand-plasjes aan en ook daar zoeken we ze nu nog tevergeefs. Tijdens zo'n avond-korderij met één van onze kennissen, werd een mooie rode poon gevangen, die toch meestal niet zo vlak onder de kust voorkomen. Jammer dat hij na een goede week toch nog de geest gaf, want wat is zo'n poon met zijn kleurige borstvinnen toch een juweel in het aquarium.

Het is misschien wel aardig tegelijk nog iets over de stand van zaken op de golfbrekers te vertellen. Opmerkelijk hoe hard of het groene darmwier en de zeesla zich in de afgelopen weken ontwikkeld hebben. Het is één prachtig groen tapijt, maar spiegel glad! Super-aquaria vormen met zo'n decoratieve begroeiing de plasjes tussen de basaltkeien bij eb. Vooral de mosselenbedden zijn nu prachtig begroeid, ja zelf helemaal overwoekerd met darm- en slawier. Wat een mooie decoratie zijn zulke mosselen in de bak. Het kost je alleen een paar ontvelde handen om ze los te trekken. Maar ja geen buit zonder moeite.

Tijdens een korpertij om de zuid-dus ten zuiden van de Scheveningse haven werden op een avond vrij veel kleine zeenaalden gevangen, waaronder veel mannetjes met eieren in de broedbuidel. Wat een aardige broedverzorging is dat toch, waarbij het mannetje de eieren in de buidel-twee huidplooiën-opstrijkt en met zijn kostbare lading rondzwemt tot de miniatuur zeenaalden geboren worden.

Op de golfbrekers wemelt het op dit moment ook van mosselzaad. Overal en nergens zitten de miniatuurtjes op vastgehecht. Het lijkt alsof de frisgroene wiertjes onder het koffiedik zitten. Ook een Wolhandkrab, die zich diep tussen de stenen wegwurmd, zat dik onder het mosselzaad.

Iederen keer weer, wanneer wij vooral in dit jaargetijde, op de haven, de golfbrekers of langs het strand rondsnorren, denken wij met enige weemoed, aan de leden B.M.-ers die ver van de kust wonen en niet op ieder ogenblik van deze heerlijke natuur kunnen genieten. Reden voor ons om dit voorrecht naar waarde te schatten, maar ook een reden om het enthousiasme, waarmee de "inlanders" hun zee-aquarium in stand trachten te houden, te bewonderen.

Bob Entrop

INHAKEND NIEUWS VAN DE NEDERLANDSE ZEE-AQUARIUM SERVICE N.Z.S.

Misschien hebben we U lekker gemaakt met het verhaaltje over mooie begroeide mosselen en zult U zeggen: Alles best en goed, maar had ik ze maar! De N.Z.S. wil U daaraan helpen. En wel als volgt: U zendt een goedsluitend busje (liefst een maggiblikje van 100 blokjes) aan de N.Z.S. Er in stopt U een papiertje met duidelijk Uw adres en één gulden (papier). Wij zorgen er dan voor dat U een "lekker" partijtje begroeide mosselen ontvangt, franco thuis. Deze mosselen legt U hier en daar op Uw rotspartij en enkele dagen later hebben de mosselen zich met hun bysusdraden voor anker gelegd. Wanneer Uw bak flink wat daglicht en/of kunstverlichting heeft kunt U er lang plezier van beleven. De busjes kunt U als monster zonder waarde opsturen. Adres: N.Z.S. Zeezwaluwstraat 201/203 Scheveningen. Vraagt ook een prijslijst aan bij de N.Z.S. voor leverbare dieren en wieren.

Heel begrijpelijk is het, dat het publiek bij een lezing graag tevens naar een film over het betreffende onderwerp kijkt. En nu rand ik met een het tere punt aan: de films. We zouden ze als sprekers graag draaien als ze er maar waren. Nu het is bedroevend zo weinig goede films er in heel Nederland te vinden zijn op ons gebied. Om nog maar te zwijgen van documentaire films die geheel op de zee-aquatic afgestemd zijn. Hieraan bestaat speciaal bij de voorlichting naar buiten, maar ook voor intern werk een grote behoefte.

Om een voorbeeld te noemen. Reeds werd in een bestuursvergadering meer malen gesproken over de wenselijkheid eens een film samen te stellen over het interessante veldwerk. In deze film zouden we moeten laten zien welke verschillende methoden er zijn om zeedieren te verzamelen en te transporteren. Wanneer we een dergelijke film hadden zou het een begin kunnen zijn van een serie films, die de verschillende kanten van onze liefhebberij belichten.

Een ander punt is een reclamefolder, welke uitgevoerd met een paar mooie foto's, iets verteld over het werk van Biologia Maritima. Wanneer een spreker na zijn lezing aan geïnteresseerden een dergelijke folder zou kunnen verstrekken, nu ik weet niet, of dat weer niet een aantal nieuwe leden zou kunnen betekenen.

Hoe echter de middelen te vinden om deze wensen: een film en een folder te verwezenlijken. Ja, natuurlijk is daar geld voor nodig en meer dan menigeen denkt. Moeten wij nog vertellen, dat dergelijke uitgaven van de kleine contributieinkomsten niet betaald kan worden? Zo iets kan een kind op zijn vingers uittellen. Hiervoor zou een propagandafonds moeten bestaan. Daaruit moeten zulke specialiteiten betaald worden zonder dat meteen de kas geruineerd behoeft te worden.

En nu wil ik even terugkomen op dat steentje, dat ieder lid zou kunnen bijdragen. Neen wacht U nog maar even, er wordt nog helemaal geen aanslag op Uw beurs gedaan. Eerst doen we een beroep op Uw fantasie, op Uw organisatietalent, Uw vindingrijkheid.

De volgende puzzle willen wij U voorleggen:

WIE GEEFT ONS NU EENS EEN OF DESNOODS MEERDERE OPLOSSINGEN VOOR HET VORMEN VAN EEN PROPAGANDAFONDS.
--

Nu is het natuurlijk een koud kunstje om op dit eerste gelui reeds te denken: Neen dat weet ik toch niet, Daar ben ik het type niet voor, Daar heb ik nog nooit iets mee te maken gehad.

Ik zou haast zeggen: zo'n antwoord is ook maar flauwekul. Wanneer we ons nu eens even willen inspannen voor B.M.-en dus eigenlijk voor ons zelf- en ons daarbij eenvoudig de vraag voorleggen: HOE KOM IK AAN GELD, wel dan moet het toch mogelijk zijn, dat een flinke groep zee-aquarianers als B.M. hiervoor meerdere leuke, originele, brutale en spontane oplossingen kan vinden.

Het valt niet mee om de leden zo per Kor tot daadwerkelijke medewerking te brengen. Dat weet ik drommels goed, maar reeds vaker werd door B.M-ers een werkelijk fijn enthousiasme en goede wil getoond. Welaan, bedenk dan met ons -het bestuur laat ook zijn fantasie draaien- aan een goede uitvoerbare oplossing voor het PROPAGANDAFONDS!!!

Voor de beste inzender hebben wij een mooie verrassing, die zeker in de smaak zal vallen.